

REŽIM STUDENT

Koncept pro usnadnění vízové procedury u vybraných studentů

Gestor:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT)

Spolugestor:

Ministerstvo zahraničních věcí (MZV)

Ministerstvo vnitra (MV)

Charakteristika:

Podstatou Režimu student: konceptu pro usnadnění vízové procedury u vybraných studentů (dále také „Režim“ nebo „Režim student“) je usnadnění vízového/pobytového procesu u vybraných cizinců přijatých ke studiu na vysokých školách v ČR (dále jen „student“) zařazených do Režimu:

- zajištěním flexibilní spolupráce vybraných vzdělávacích institucí – vysokých škol s příslušnými správními orgány v ČR,
- zajištěním kvalitní informovanosti cizinců ze strany vysokých škol, která povede k podávání žádostí o pobytová oprávnění nad 90 dnů bez formálních a věcných vad,
- urychlením přístupu vybraných žadatelů k zastupitelskému úřadu.

Důvody pro předložení a aplikaci Režimu:

Počet cizinců ze třetích zemí, kteří mají zájem studovat v ČR, se rok od roku zvyšuje. Existují země, kde poptávka po českých pobytových titulech za účelem studia převyšuje kapacitní možnosti zastupitelských úřadů (dále jen „ZÚ“) a ty nejsou schopny přijmout každého žadatele o vízum. To vede v případě studentů (jedná se především o sezónní záležitost) k situaci, kdy jsou nuceni delší dobu čekat na termíny k podání žádostí, což může znamenat pozdější zahájení jejich studia.

Současně dochází k situacím, kdy na úkor prověřených a perspektivních studentů vybraných vysokými školami podávají žádosti o víza na základě objednávacího systému, rovného pro všechny žadatele, osoby, o jejichž skutečných záměrech zabývat se v ČR studiem lze s úspěchem pochybovat.

Vzhledem k tomu, že studentská migrace je podpořena směrnicí EU č. 2004/114/ES, je nutné tuto skutečnost zohlednit u osob žádajících o pobytová oprávnění dle § 64 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „ZPC“). Důvodem předkládané koncepce je tedy podpora studentů s reálným zájmem o studium na českých vysokých školách.

Režim student bude probíhat výhradně v rámci současných kapacit ZÚ určených k vyřizování žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění za účelem studia. Režim student neklade zvýšené nároky na kapacitu ZÚ ani na kapacity určené k vyřizování jiných typů pobytových oprávnění. Režim student bude aplikován v období, kdy je největší zájem o podání žádostí o pobytová oprávnění za účelem studia, tedy výhradně v měsících od května do srpna.

Cíle Režimu:

- 1) Zefektivnit průběh řízení o žádostech o pobytová oprávnění za účelem studia.

Lze důvodně očekávat, že při podání žádosti o pobytové oprávnění nad 90 dnů bez formálních a věcných vad a flexibilní spolupráci vysokých škol s orgány státní správy může být snížena administrativní náročnost procesu vyřizování žádostí o pobytová oprávnění nad 90 dnů a tím i urychlení procesu získání víza.

- 2) Omezit případy zneužívání alternativních cest k podávání žádostí za jinými účely a omezit činnost zprostředkovatelů parazitujících na studentech.

- 3) Umožnit cizincům včasné zahájení studia.

Včasné podání žádosti je s ohledem na lhůtu k rozhodnutí (60 kalendářních dnů) prvním předpokladem k včasnému nástupu ke studiu.

- 4) Podpořit internacionalizaci a mezinárodní konkurenceschopnost vysokých škol.

Od Režimu student lze očekávat:

- kvalitní výběr zahraničních studentů,
- zachování dobré pověsti českých vysokých škol a zlepšení jejich konkurenceschopnosti vůči zahraničním subjektům.

- 5) Podpořit konkurenceschopnost České republiky.

Zakotvení Režimu:

Režim student schválila vláda usnesením vlády České republiky. Vláda zmocňuje Koordinační orgán pro řízení ochrany státních hranic a migraci¹, aby v případě potřeby provedl v Režimu student změny. Na základě vážných důvodů může být Režim student na základě návrhu gestora či spolugestora kdykoliv pozastaven, ukončen nebo změněn.

Realizace Režimu student bude zajištěna plně v souladu s platnou právní úpravou, zejména se ZPC, a nebude překračovat rámec tohoto zákona ani jiných právních předpisů.

Na účast v Režimu student není právní nárok.

Činnost orgánů státní správy v Režimu student bude upravena vnitřními metodickými pokyny jednotlivých zúčastněných ministerstev.

¹ Meziřesortní orgán na úrovni náměstků ministrů, do jejichž věcné působnosti spadá problematika imigrace a ochrany hranic.

Účastníci Režimu:

1) MŠMT – gestor:

- ✓ dohlíží na správnou aplikaci Režimu;
- ✓ zařazuje vysoké školy do Režimu nebo je z něj vyřazuje na základě splnění nebo nesplnění podmínek pro účast, o zařazení nebo vyřazení informuje MZV;
- ✓ zařazuje studenty do Režimu na základě žádosti vysoké školy zařazené do Režimu nebo je z něj vyřazuje na základě splnění nebo nesplnění podmínek pro účast. O zařazení nebo vyřazení informuje MZV. Studenti jsou v případě omezených kapacit Režimu (kapacit jednotlivých ZÚ) zařazováni do Režimu s ohledem na podíl vysoké školy na kapacitách režimu odpovídající její velikosti vyjádřené počtem studentů² a následující preference:
 - přijatí do cizojazyčných studijních programů;
 - přijatí do doktorských a magisterských studijních programů.

2) MZV – spolugestor:

- ✓ zajišťuje proces přijímání žádostí o dlouhodobá pobytová oprávnění na zastupitelských úřadech;
- ✓ stanoví stát či seznam států, ve kterých bude Režim využíván a jejichž státní příslušníci jsou do Režimu zařazeni, stát či státy mohou být do Režimu přidávány i v průběhu realizace Režimu. Stát či státy budou zařazovány na základě identifikace stavu výrazného převisu poptávky po dlouhodobých pobytových oprávněních nad kapacitou zastupitelského úřadů v daném státě, který vede k neúměrnému prodlužování čekacích dob na termíny k podání žádosti;
- ✓ vyřadí ze seznamu stát, kde pominou důvody pro zařazení nebo kde s ohledem na technické možnosti zastupitelských úřadů dojde k nemožnosti naplnění cílů Režimu; o změně bude s 30 denním předstihem informováno MŠMT;
- ✓ určuje měsíční počty přijímaných žádostí v souvislosti s aktuálními dostupnými kapacitami zastupitelských úřadů;
- ✓ informuje úspěšného žadatele o kladném stanovisku žádosti o pobytové oprávnění a vyznačí vízum do cestovního dokladu cizince.

Výběr států zařazených do Režimu a kvóty pro jednotlivé státy platné k datu schválení Režimu jsou obsaženy v příloze č. 1. Státy byly vybrány na základě identifikace vysoké poptávky po pobytových oprávněních za účelem studia převyšující kapacitu objednávkového systému a samotného zastupitelského úřadu. Bylo ověřeno, že z těchto zemí přichází do ČR významný počet studentů a že vysoké školy vnímají potřebu zlepšení situace při vyřizování víz. Státy byly vybrány MZV na základě posouzení statistických dat a poptávky vysokých škol.

² Školy s větším počtem studentů budou mít v případě omezených kapacit Režimu nárok na poměrně větší počet míst v Režimu než vysoké školy s menším počtem studentů.

3) MV – spolugestor:

- ✓ rozhoduje o žádostech o pobytová oprávnění.

4) Vysoká škola:

- ✓ pro vlastní zařazení do Režimu splňuje následující podmínky, které doloží v žádosti o přijetí do Režimu, jejíž náležitosti a termín podání určí MŠMT:
 1. přijímá cizince spadajícího do cílové skupiny Režimu student v souladu s příslušnými ustanoveními § 48 a § 49 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (dále jen „zákon o vysokých školách“);
 2. má akreditovaný alespoň jeden studijní program v cizím jazyce;
 3. ve věci uznávání zahraničního vysokoškolského vzdělání a kvalifikace postupuje v souladu s příslušnými ustanoveními zákona o vysokých školách a to zejména s § 89 odst. 3;
 4. organizuje přijímací řízení v daném teritoriu;
 5. ověřuje, že student má dostatečnou znalost jazyka, v němž bude probíhat výuka;
 6. ověřuje, že stupeň vzdělání, který student absolvoval v zahraničí, odpovídá požadavkům pro přijetí studenta do studijního programu příslušného typu na vysoké škole v ČR, a že poskytovatel tohoto vzdělání je místními autoritami oprávněn poskytovat uvedenou úroveň vzdělání nebo kvalifikace;
 7. předává řádně a včas aktuální informace do Sdružených informací matrik studentů;
 8. poskytuje studentovi podrobné informace o způsobu podání žádosti o vízum k pobytu nad 90 dnů či povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia na území ČR a povinných náležitostech žádosti.
- ✓ odesílá MŠMT žádosti o zařazení cizinců do Režimu formou a způsobem, který určí MŠMT; žádosti budou dokládat rovněž splnění podmínek pro zařazení jednotlivých studentů podle výše uvedených bodů 1, 5 a 6;
- ✓ poskytuje studentovi spolupráci při získání potřebných náležitostí žádosti o vydání pobytového oprávnění, zejména vystavuje:
 - doklad o účelu pobytu, který přesahuje 90 dnů;
 - případně doklad o zajištění ubytování na celou dobu požadovaného pobytu, bude-li student ubytován v zařízení vzdělávací instituce;
- ✓ v souladu s § 107 odst. 5 ZPC nejpozději do 10 dnů písemně oznámí MV nezahájení, přerušování nebo ukončení studia držitele víza k pobytu nad 90 dnů za účelem studia nebo povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia;
- ✓ poskytuje MŠMT, MZV a MV na jejich žádost informace související s implementací Režimu.

5) Cizinec – student ze třetí země:

- ✓ je občanem státu zařazeného do Režimu;
- ✓ je přijat ke studiu na vysoké škole ve smyslu § 64, odst. 1, písm. a) ZPC a zákona o vysokých školách.

Režim nepočítá s doprovodnými osobami. V případě doprovodu si musí dotyčné osoby vyřídit pobytová oprávnění standardním způsobem (tj. u daných cizinců nelze Režim student využít).

Zahájení Režimu:

Do 30 dnů po schválení Vládou ČR.

Hodnocení Režimu:

Fungování Režimu v prvním roce bude vyhodnoceno MŠMT ve spolupráci s MZV do konce února následujícího roku a předloženo Koordináčnímu orgánu pro řízení ochrany státních hranic a migraci, který je zároveň zmocněn v případě potřeby provést v Režimu student změny. Následně bude určena perioda pravidelného hodnocení.

Finanční náklady:

Režim student nebude mít žádný dopad na veřejné rozpočty. Cílem Režimu student není navýšení systemizace zastupitelských úřadů, ale umožnění rychlejšího podání žádostí u cílených skupin studentů. Režim student bude realizován v rámci stávající systemizace a bez nutnosti zvýšení personálních kapacit dotčených rezortů.

Proces vyřízení pobytového oprávnění:

Žádost o dlouhodobé vízum/povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia podává žadatel osobně na místně příslušném zastupitelském úřadu společně se všemi zákonem požadovanými náležitostmi. Lhůta k vyřízení bezchybné žádosti v souladu se ZPC činí 60 dnů. Na udělení víza žadatele zařazeného do Režimu není právní nárok.

Přílohy:

- 1) Seznam států zařazených do Režimu a měsíčních kvót pro jednotlivé státy a případně konkrétní ZÚ na základě rozhodnutí Vízového odboru MZV.
- 2) Proces realizace.
- 3) Přehled činností zainteresovaných subjektů.

Příloha č. 1: Seznam států zařazených do Režimu a měsíčních kvót pro jednotlivé státy a případně konkrétní ZÚ k datu schválení Režimu

Stát	Měsíční kvóta	
Rusko	Jekatěrinburg	15
	Petrohrad	6
	Moskva	42
Ukrajina	Lvov	13
	Kyjev	36
Kazachstán		24
Turecko	Istanbul	25
	Ankara	24
Ghana		15
Uzbekistán		20
Irán³		15
Srbsko		33
Filipíny		17
Vietnam		40
Nigérie		19

³ V případě studentů z Iránu je nutné vzít na vědomí rezoluci Rady bezpečnosti OSN 1737 z roku 2006, rezoluci 1747 z roku 2007 a řadu dalších na ně navazujících rezolucí, zejména pak rezoluci 2231 z roku 2015, které se týkají iránského jaderného programu a přijatých sankcí.

Příloha č. 2: Proces realizace

- 1) Vízový odbor MZV určí na každý rok státy zařazené do Režimu
- 2) MŠMT určí vysoké školy zařazené do Režimu.
- 3) Vízový odbor MZV určí měsíční kapacitu Režimu u jednotlivých ZÚ se sídlem v zemích začleněných do Režimu.
- 4) Vysoká škola předepsaným způsobem doloží MŠMT, že splňuje podmínky pro zařazení do Režimu.
- 5) Vysoká škola na předepsaném formuláři požádá MŠMT o zařazení studenta do Režimu. Žádost odešle na MŠMT datovou schránkou nebo šifrovanou elektronickou zprávou (e-mailem).
- 6) MŠMT prověří u studenta splnění podmínek pro zařazení do Režimu a rozhodne o jeho zařazení.
- 7) MŠMT dvakrát měsíčně, vždy k 10. a 25. dni měsíce, zašle dle stanovené kapacity jednotlivých ZÚ seznam studentů (obsahující název vysoké školy a u žadatele jméno, příjmení, datum narození a číslo cestovního dokladu, telefonní kontakt a e-mail studenta) zařazených do Režimu Vízovému odboru MZV. Do seznamu studentů MŠMT budou zařazováni cizinci dle data doručení žádosti MŠMT.
- 8) MZV seznam postoupí na příslušné ZÚ.
- 9) ZÚ stanoví studentovi termín podání žádosti, o kterém ho informuje. Žádost bude zpracována v úředních hodinách k tomu určených.
- 10) Pokud se student v určeném termínu nedostaví nebo bude podávat žádost o dlouhodobé vízum za účelem studia, která nebude splňovat podmínky přípustnosti, neobdrží termín náhradní, ale bude muset znovu požádat o zařazení do Režimu.
- 11) V případě podání nekompletní žádosti o dlouhodobé vízum za účelem studia nebude tato žádost přijata z důvodu nepřípustnosti.
- 12) V případě podání nekompletní žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia bude žadatel ze strany ZÚ vyzván k odstranění vad.
- 13) Jestliže bude opakovaně docházet k situacím popsaným v bodě 10), MZV bude informovat MŠMT, které na základě toho může rozhodnout o vyřazení konkrétní vysoké školy z Režimu až na 12 měsíců.
- 14) Režim se netýká doprovodných osob.

Příloha č. 3: Přehled činností zainteresovaných subjektů

Subjekt	Vysoká škola	MŠMT	Vízový odbor MZV	ZÚ	Student
<i>Fáze přípravy Režimu</i>	-propagace Režimu -informování žadatelů o náležitostech k žádosti	-zařazení vysoké školy -informování na webu MŠMT	-určení států -určení kvót pro ZÚ -informování na webu MZV		
<i>Fáze realizace Režimu</i>	-žádost o zařazení studenta do Režimu	-zařazení studenta do Režimu	-postoupení seznamů jednotlivým ZÚ	-určení termínu podání žádosti	-podání žádosti o víza na ZÚ